

2. Udkast

Referat fra 3. møde i Naturrådets repræsentantskab den 17. maj 2000 kl. 10.00 til ca. 13.00
på Københavns Universitet, Nørregade 10, 1. sal.

Deltagere:

Fra repræsentantskabet:

Tilstede: Anette Reenberg, Tommy Dybbro, Berit Kaae, Thomas Tange Rasmussen, Hans Meltofte i stedet for Christian Hjorth, Ditte Guldager Christiansen, Gustav Berner, Hans Bang-Hansen, Henrik Enghoff, Inger Tolstrup, Jane Strate Buck, Jens K. Thygesen, Jens Peter Simonsen, Kirsten Sander, Kristian Raunkjær, Mikael Trier, Ole Damsgård, Susanne Herfelt, Palle Jørum, Poul Henrik Harritz, Signe Nepper Larsen, Irene Wiborg i stedet for Chr. D. Lassen, Martin Lindgren i stedet for Helle Pilsgaard, Niels Bo Sørensen i stedet for Jane Lund Henriksen, Søren Ring Ibsen, Peter Kaae Holm, Astrid Ravnsbæk

Afbud: Bent Flyvbjerg, Bent Aaby, Claes Lyngholm Andersen, Helga Theil Thomsen, Jytte Heslop, Ingeborg Mølbak, Torben Jensen, Karen G. Welinder, Lars Aarup, Susanne Vangsgård, Frank Bill, Vibeke Vinten.

Tilstede fra Naturrådet: Peder Agger, Jette Baagøe, Ole Hamann, Jørgen Primdahl.

Tilstede fra Naturrådets sekretariat: John Holten-Andersen, Sanni Manninen, Anni Bach, Hanne Stensen Christensen, Thomas Nicolai Petersen, Ellen Hjort Petersen, Pelle Andersen-Harild.

Dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden samt referat fra sidste repræsentantskabsmøde den 5. maj 1999.
2. Beretning fra arbejdet siden sidste repræsentantskabsmøde.
3. Diskussion af vismandsrapporten.
4. Kommende initiativer fra Naturrådet.
5. Forslag fra repræsentantskabet.
6. Evt.

Ad 1. Godkendelse af dagsorden samt referat fra sidste repræsentantskabsmøde den 5. maj 1999.

Dagsorden og referat fra repræsentantskabsmødet den 5. maj 1999 blev godkendt uden kommentarer.

John Holten-Andersen gjorde opmærksom på at ændring af repræsentation fra organisationer skal godkendes i Miljøministeriet.

Ad 2. Beretning fra arbejdet siden sidste repræsentantskabsmøde.

Peder Agger gennemgik den fremsendte skriftlige beretning, som der henvises til. Herudover nævnte Peder Agger følgende:

Temarapporten Natur og Landbrug's to afsluttende afsnit indeholder dels en række anbefalinger fra Naturrådet dels resultatet af en Gallup-undersøgelse om befolkningens holdning til Natur og Landbrug. Naturrådet mener, at alle anbefalingerne stadig er relevante. Forslaget om naturkvalitetsplaner på bedriftsniveau er taget op af Skov- og Naturstyrelsen. Derimod har anbefalinger om den terrestiske overvågning og udfasning af pesticider ikke nydt fremme i tilsvarende grad. Gallup-undersøgelsen er blevet brugt af forskellige organisationer, bl.a. i forbindelse med diskussionerne forud for den kommende konference om adgang i det åbne land.

Stormfaldet i december har affødt nye principper for skovrejsning, hvilket Naturrådet er godt tilfreds med.

En stor del af Naturrådets arbejde det sidste år er gået med forberedelse af vismandsrapporten og de to temarapporter. Vismandsrapporten gennemgås under punkt 3. Temaet 'Bioinvasion og GMO' gennemgås under punkt 4.

Anette Reenberg spurgte om rådet var tilfreds med sin rolle i forbindelse med Wilhjelm-udvalget, hvor Naturrådet deltager som observatør.

Peder Agger svarede, at Naturrådet finder Wilhjelm-udvalgets arbejde central for Naturrådet, men at det samtidig er vigtigt for Naturrådet at bevare sin uafhængighed for at kunne forholde sig kritisk til udvalgets arbejde. Derfor er Naturrådet fuldt tilfreds med sin status som observatør i udvalget.

Ole Damsgård ønskede at høre om Naturrådet så en konflikt mellem natur og kultur, som fx kan komme til udtryk mellem kulturmiljøråd og Naturrådet, samt mulighederne for koordination mellem rådene.

Peder Agger nævnte, at kulturlandskabet klart er en del af Naturrådets opmærksomhedsfelt, og oplyste, at Jette Baagø sidder i Kulturmiljørådet i Frederiksborg Amt. Repræsentationen er dog ikke som medlem af Naturrådet.

Jette Baagø oplyste, at Kulturmiljørådet er amtsligt og ikke nationalt, samt at Rådets rolle alene er rådgivende. Samtidig fandt Jette Baagø, at rådene ofte vil have sammenfaldende interesser, eksempelvis i forbindelse med halvkulturarealerne.

Inger Tholstrup oplyste, at kulturmiljørådene har deres hovedfunktion i det praktiske på det lokale plan, i modsætning til Naturrådet, der har en mere overordnet funktion på nationalt plan.

Poul Henrik Harritz fandt, at Naturrådet havde fundet en god blanding mellem det langsigtede og det konkrete. Som enkelt-sag blev Æbelø-sagen fremhævet. Poul Henrik Harritz spurgte om Naturrådets fremover vil arbejde med emnet benyttelse og beskyttelse og om man også fremover ville deltage i fredningssager.

Peder Agger oplyste, at Naturrådet er tilbageholdende med at indgå i konkrete sager, da de ofte er meget tidskrævende. Med hensyn til adgangsforhold er der en anbefaling i den kommende vismandsrapport om adgang, desuden deltager Naturrådet i Skov- og Naturstyrelsens konference om adgang den 13. juni, og endelig deltog Peder Agger ved Friluftsrådets generalforsamling den 27. april med oplæg om adgangsforhold.

Peder Agger gjorde opmærksom på, at i pressen bliver udtalelser ofte stillet lidt skarpt op. Det har været tilfældet i forbindelse med udtalelser om landbruget. Derfor var Naturrådet glad for, at landbrugets repræsentanter i Naturrådets repræsentantskab havde taget initiativ til at invitere Naturrådet på en heldagsekskursion den 11. maj, hvor nogle af de emner som landbruget og Naturrådet er uenige om blev diskuteret.

Tommy Dybbroe fandt, at der var en god balance mellem de emner, som Naturrådet havde taget op. Som eksempler blev nævnt Bæveren, Æbelø og Tøndermarsken. Bifangst af marsvin fandt TD derimod ikke så relevant.

Peder Agger oplyste, at der var planer om et samarbejde med Det Dyreetiske Råd om bl.a. de etiske dimensioner ved bifangst af marsvin, og dermed grundlaget for en principiel diskussion. PA fandt, at der i dag er en interesse i samfundet for mere grundlæggende og principielt at debattere forskellige etiske problemstillinger.

Ad 3. Diskussion af vismandsrapporten.

Peder Agger indledte med at pointere, at vismandsrapporten ikke er en status over naturens tilstand, men derimod over naturpolitikken. Naturrådet mener, at der er behov for en sådan rapport, da fx regeringens Natur- og Miljøpolitiske Redegørelse ikke kan forholde sig uafhængigt og dermed ikke i samme grad kritisk til natur- og miljøpolitikken. Temarapporterne består af artikler fra 34 forfattere, som alle har haft nogle emne og formmæssige rammer, men ellers frit har kunnet udtrykke egne synspunkter. Vismandsrapporten støtter sig til – men er ikke snævert bundet af - temarapporterne.

Peder Agger startede præsentationen af vismandsrapporten, med at fremhæve vigtige problemer for naturen: Tab af naturområder, klimaforandringer, for lidt plads til dynamikken og forringet kontakt til naturen for befolkningen. En vigtig tilgang til naturindsatsen er at være opmærksom på at forskellige landskabstyper kræver forskellig indsats. I dag ændrer samfundet sig meget, fx gennem internationalisering. Stigningen i levestandarden giver øget pres på naturen.

Bæredygtighed er et centralt begreb, og Naturrådet finder, at Det Økonomiske Råds opfattelse af begrebet er for snæver og at der er behov for en bredere diskussion af begrebet. Desuden er emnet aktuelt i forhold til, at Regeringen har besluttet at udarbejde en national strategi for bæredygtig udvikling. Arbejdet med bæredygtighed har bl.a. ført til klarhed over hvorledes inddeling af vore naturressourcer i henholdsvis kritiske, unikke og omsættelige ressourcer kan medvirke til at gøre bæredygtighedsbegrebet mere operationelt.

Ole Hamann præsenterede Naturrådets vurdering af klimaforandringer. En global opvarmning vil ændre naturgrundlaget, bl.a. artssammensætningerne af flora og fauna. Temperaturen vil stige, isotermerne vil flytte nordpå, vi vil få mindre nedbør og større variation i vejrforhold. Vandløb vil udtørre samtidig med, at der vil komme vandstandsstigninger i havene. Klimaforandringerne forventes at kunne indtræde så hurtigt, at naturen ikke kan nå at følge med, bl.a. p.g.a. den fragmentering som naturen er underlagt i dag. Det vil medføre en forarmning af naturen, idet fx invasive arter vil blive begunstiget. Problemerne med den nuværende ændring i klimaet er anderledes end tidligere klimaforandringer, idet der er tale om antropogene drivhusgasser, dvs. der er en atmosfære kemi som vi aldrig har set før. Naturrådet mener, at der udover at begrænse udslip af drivhusgasserne også er behov for at diskutere hvordan konsekvenserne skal imødegås – set specifikt i forhold til den danske natur. Det kræver viden, overvågning og et beredskab.

Jette Baagøe præsenterede Naturrådets vurdering af beskyttelsen af halvnaturearealerne. Naturrådet mener, at det til trods for en vis indsats for at beskytte disse områder, stadig er et behov for en særlig beskyttelsesindsats. Områderne har kun begrænset produktionsmæssig betydning, men kan betragtes som unikke ressourcer, idet de bl.a. kan ses som eksempler på museumslandskaber. Det er vigtigt at få registreret disse områder – ikke blot arealet, men også kvaliteten af de enkelte områder, idet arealet af værdifulde enge bliver mindre. Også arealet af værdifulde skove er meget begrænset. Naturrådet mener også, at der er behov for at skabe mere plads til fri dynamik i naturen, eksempelvis langs kysterne og det ønskelige i at udlægge større arealer, f.eks. vandløbsoplande, til fri dynamik blev nævnt. Det kræver udvælgelse af arealer og en koordineret planlægning mellem de relevante instanser.

Jørgen Primdahl præsenterede Naturrådets vurdering af planlægning, mål og virkemidler. Der mangler sammenhæng mellem mål og virkemidler. Desuden er målene uklare og fragmenterede. Udbygningen af målene sker efter tema, og planlægningen domineres af mange forskellige plantyper. Planlægningen er et produkt af udviklingen – ikke omvendt. Desuden mangler der evalueringer af planlægningen, der mangler et naturovervågningsprogram og en mere detaljeret arealstatistik. Naturrådet anbefaler, at der udpeges nationalt prioriterede områder, hvor der kan skabes kontinuitet i tid og rum.

Peder Agger summerede Naturrådets anbefalinger.

John Holten-Andersen gjorde opmærksom på, at repræsentantskabets rolle ikke har været præcist defineret. Repræsentantskabet har mulighed for at kommentere vismandsrapporten her på repræsentantskabsmøde, ved pressemødet, ved en efterfølgende skriftlig evaluering, samt andre former for opfølgning, men ordlyden af rapporterne ligger fast og er alene Naturrådets ansvar.

Peder Agger gjorde opmærksom på, at vismandsrapporten er klausuleret til den 25. maj

Palle Jørum gjorde opmærksom på, at der var behov for at finde relevante indikatorarter i forbindelse med klimaændringer.

Ole Hamann gjorde opmærksom på, at der mangler en sammenhængende kontinuerlig naturovervågning. På den botaniske side mangler overvejelser om vandringer af plantebestande.

Jens Peter Simonsen fandt, at vismandsrapporten var spændende læsning, som kan give input til Wilhelm-udvalget. En eventuel beredskabsplan i forbindelse med klimaændringer skulle have lav prioritet, idet indsatsmulighederne er begrænsede. De konkrete indsatsområder i form af sikring af spredningsvejene og en bedre overvågning er allerede på dagsordenen i anden sammenhæng. Det er et ressourcspørgsmål og der er mange usikkerheder, som gør det vanskeligt at finde den mest hensigtsmæssige indsats.

Peder Agger svarede, at det er nødvendigt at tematisere emnerne, samt at etablere et forum hvor tingene diskuteres. Der er behov for en lille, men langsigtet indsats, fx vedrørende fastlæggelse af strategi for vandindvinding og kystbeskyttelse, samt at skaffe yderligere viden gennem forskning.

Anette Reenberg fandt, at Naturrådets måde at anskue tingene på var meget perspektivrig og gjorde samtidig opmærksom på, at det ikke er muligt at fastholde verden, som den ser ud i dag. Derfor er det vigtigt at tage emnet op som også er centralt i forhold til naturforvaltning.

Hans Bang-Hansen anførte, at det generelt er et problem, at når et emne kommer i pressen bliver tingene sat på spidsen, og det kan gøre det vanskeligt at have en rimelig diskussion. Derfor var landbruget også glade for ekskursionen med Naturrådet. Angående repræsentantskabets mulighed for at komme med bemærkninger til vismandsrapporten foreslog Hans Bang-Hansen at følge Det Økonomiske Råds model, så repræsentantskabets bemærkninger indgår afslutningsvis i rapporten. Endvidere efterlyste Hans Bang-Hansen en afgrænsning mellem Naturrådets arbejde og Det Økonomiske Råds arbejde. Hans Bang-Hansen mente, at Naturrådet fremstiller det økonomiske for ensidigt. Angående landbrugets pesticidanvendelse henviste Hans Bang-Hansen til Bichel-udvalget og mente, at Naturrådets fremstilling er for ensidig, og at pesticidhandlingsplanen er god nok og undrede sig over, at Naturrådet ikke havde sammenlignet forbruget i DK med andre lande. Angående randzoner er der ikke midler til at etablere disse. Hans Bang-Hansen ønskede, at Naturrådet havde anvendt nyere tal i rapporten, eksempelvis i forbindelse med omdriftsarealerne i Europa. Hans Bang-Hansen var ikke enig med Naturrådet i det ønskelige i at reducere svineproduktionen, og nævnte at landbruget allerede havde reduceret ammoniakforureningen, og at miljøproblemer i forbindelse med landbrugsproduktion skal løses ved hjælp af renere teknologi.

Peder Agger svarede, at Repræsentantskabets rolle kan ændres i forbindelse med kommende rapporter, hvis der er opbakning hertil, men at man havde fulgt den beslutning som repræsentantskabet havde vedtaget ved sidste møde. Angående evt. overlap til Det Økonomiske Råds område er det sådan, at Det Økonomiske Råd også beskæftiger sig med natur og miljø, men at Naturrådet finder det er vigtigt at bidrage med en kritisk vinkel. Angående landbrugets pesticidanvendelse er der forskellige opfattelser mellem landbruget og Naturrådet. Og det er grundlaget for diskussionen. Naturrådet mener, at pesticiderne skal udfases på det lange sigt, og at evt. pesticidanvendelse kun bør ske efter recept-metoden.

Gustav Berner takkede for rapporten, som han fandt var et intellektuelt papir med spændende indfaldsvinkler, men at en praktiker kan have svært ved at se jordforbindelsen. Rapporten mangler klare definitioner, fx er naturskov ikke entydigt defineret. Angående adgang undrede Gustav Berner sig over at argumentationen for øget adgang er, at byerne bliver større; brugen af biler og cykler er tilstede uanset størrelsen af byerne. Angående argumenterne om en skæv ejendomsret, og dermed et demokratiproblem, mente Gustav Berner, at Naturrådet var kommet for langt ud. Det har altid været sådan, at nogen har ejet mere end andre. En ret til øget adgang vil være unødvendig, i øvrigt bør man især satse på frivillighedens vej. Konsekvenserne for naturen af en øget adgang er ikke behandlet særligt grundigt i rapporten. Indarbejdelse af bæredygtighedsbegrebet i Grundloven finder Gustav Berner næsten er en vittighed, ligesom at han finder at mange konklusioner i rapporten hviler på et for tyndt grundlag.

Ole Damsgaard fandt rapporten rosværdig. Rapportens analyse af bæredygtighedsbegrebet er fremragende og har været savnet. Ole Damsgaard opfordrede Naturrådet til at sikre at den akademiske fremstilling følges op med en bredere formidling. Ole Damsgaard savnede dog bidrag til arealdiskussionen i anbefalingerne, idet der foregår en diskussion mellem stat/miljøministeriet på den ene side og amter og kommuner på den anden side om hvordan man regulerer arealanvendelsen. Kommunerne er ikke meget for at tilbageføre byområder til landzone.

Spørgsmålet står om spredt vækst i modsætning til koncentreret vækst ved central styring. Det sidste er ikke umiddelbart acceptabelt ud fra politisk demokratiske kriterier.

Henrik Enghoff fandt det vigtigt at tage klimaanbefalingerne alvorligt. Angående opdeling af anbefalingerne i forbindelse med halvnatur og skove mangler der anbefalinger om halvnatur i skovene, hvor det er vigtigt at beskytte gamle træer i lysåbne gammeldags drevne græsningskove.

Tommy Dybbro fandt, at det var vigtigt, at vismandsrapporten er Naturrådets uafhængige rapport. Derfor skal repræsentantskabet nøjes med efterfølgende at kritisere rapporten. Det er gode temaer som er taget op, især temaet om fri dynamik.

Jette Baagøe var enig i, at definitionen på naturskov burde fremgå af rapporten.

Jørgen Primdahl anførte, at arealanvendelse ikke er taget med i vismandsrapporten, men at Naturrådet deler bekymringen om byvækst og konflikten mellem det kommunale og lokale kontra det centrale.

Peder Agger henviste i et svar til Gustav Berner til en undersøgelse foretaget ved Forskningscenter for Skov og Landskab vedrørende øget rekreativt behov fra befolkningen.

Jens Thygesen roste rapporten, men fandt at vandmiljøet fyldte meget lidt i rapporten. Temperaturændringer vil også påvirke fisk i vandmiljøer.

Hans Meltofte fandt vægtningen i rapporten god, men fandt at anbefalingerne om halv-naturarealerne er vanskelig at praktisere, dels kræves detailstyring, dels er der psykologiske barrierer. Der er forskel på det private og det offentlige system. Staten bør gå foran mht. pleje af naturarealer. Nedskæringer i Skov- og Naturstyrelsen, hvor der skal spares op til 100 mill. kr., frygtede Hans Meltofte, ville gå ud over naturplejen.

Martin Lindgren fandt, at især vismandsrapportens bidrag til bæredygtighedsdiskussionen om begreber og definitioner var god, og at rapporten var et godt supplement til den økonomiske synsvinkel. Der var ikke alene behov for tilstandsindikatorer, men også indikatorer for miljøpolitisk integration. Status for anvendelsen af natur- og miljøpolitiske handlingsprincipper indgår i det analytiske forarbejde til en national strategi for miljømæssig bæredygtig udvikling.

Jens Peter Simonsen havde noteret sig, at sektorintegration var et gennemgående tema i rapporten, men der indgår ikke anbefalinger på hvordan. Han mente, at på skovområdet var Naturrådet ikke i samme grad talsmand for sektorintegration. Naturrådet vil gerne beskytte naturskovene, hvorimod de naturværdier, der er i produktionsskovene ikke har vismændenes bevågenhed.

Søren Ring Ibsen fandt generelt, at rapportererne var gode – især rapporten om bæredygtighed, men at der er steder hvor man godt kunne være gået længere, og f.eks. have knyttet halvkultur sammen med dynamik og store naturområder uden detaljeret regulering. Naturrådet blev opfordret til at tænke stort og langsigtet, og bruge viden og erfaringer fra andre europæiske lande, eksempelvis Holland og England. Metoder til naturnær skovdrift er udviklet, de skal bare implementeres og det kunne have været en anbefaling fra Naturrådet.

Peder Agger svarede, at Naturrådet havde talt om afholdelse af en 'vanddag' som det blev opfordret til på sidste repræsentantskabsmøde. Men området er ikke prioriteret på nuværende

tidspunkt, da der allerede foregår meget på området. Fx er overvågningen udbygget, mens den mangler på det terrestiske område.

Jørgen Primdahl svarede, at der med hensyn til regulering af halvnatur-arealerne er muligt at udnytte den eksisterende regulering bedre. Der er behov for en kontinuerlig pleje, som MVJ-ordningerne burde kunne anvendes til. Dette er et eksempel på dårlig integration og samarbejde mellem Miljøministeriet og Fødevarerministeriet. Det er også et eksempel på et område, hvor vi kan lære af udlandet, og et område hvor Danmark ikke er foregangsland.

Thomas Tange Rasmussen fandt, at vismandsrapporten var et flot værk og at det er vigtigt at fastholde processen, så det er en uafhængig rapport Naturrådet udarbejder. Naturrådet bør være bevidst om sin politiske rolle. Bidraget til diskussion af bæredygtighed i relation til natur og miljø har været savnet f.eks. i relation til Agenda 21 arbejdet.

Signe Nepper Larsen var glad for vismandsrapporten, da der er behov for at højne input og få større 'svung' i debatten. Angående naturovervågning ved vi ikke hvor halv-naturarealerne er, det er der behov for. Der er også behov for evaluering af naturprojekter. Fx som i EU-forslaget om strategisk miljøvurdering, hvor planer og principper vurderes før de føres ud i livet.

Kristian Raunkjær fandt vismandsrapporten rosværdig, og at det var vigtigt at proceduren for udarbejdelsen af rapporten fastholdes, således at Naturrådet er helt uafhængigt. Angående adgang til naturen ved vi for lidt, og vi er uenige om hvordan. Kristian Raunkjær roste Naturrådet for at have påpeget værdierne af småbeplantninger og småskove i det åbne land. Sikringen af disse kan måske komme ind i lovgivningen.

Ditte Guldager Christiansen efterlyste en debat om store 'græssere' i Danmark og evt. konflikt med at give plads til mere dynamik i naturen? Dynamik er fin i forbindelse med vandmiljøer, men ikke i forbindelse med det terrestiske miljø. Derfor er der behov for diskussion om 'store græssere'. Ditte Guldager Christiansen foreslog, at repræsentantskabet blev hørt tidligere, så Naturrådet havde mulighed for at indarbejde bemærkninger.

Mikael Trier fandt det vigtigt, at der på pressemødet blev sagt, at det alene var Naturrådets rapport. Mikael Trier var ikke enig i, at der er forskel på Det Økonomiske Råds og Naturrådets opfattelse af bæredygtighedsbegrebet, spørgsmålet var alene tilgangen. Det er ikke rigtigt, at økonomien kun kan forholde sig til de omsættelige ressourcer og ikke til unikke og kritiske ressourcer. Endvidere fandt Mikael Trier, at det ikke kan bevises, at vores materielle forbrug er "for højt".

Palle Jørum fandt det godt, at rapporten nævner de unikke naturværdier - at naturen har en værdi i sig selv. Der er en konflikt mellem fri dynamik på den ene side, og sikring og registrering på den anden side. Spørgsmålstejn ved urørt skov, som den bedste måde at bevare de unikke værdier i skoven? Det er måske rigtigt i store naturskovsområder, men problematisk i de små frimærker som naturskov udgør i Danmark.

Berit Kaae var enig med Tommy Dybbro i hans vurdering af repræsentantskabets rolle. Kan Naturrådet pege på særlige områder hvor der er behov for forskning og viden?

Irene Wiborg fandt, at Naturrådet lægger navn til rapporten, og derfor er det Naturrådets rapport. Irene Wiborg foreslog, at repræsentantskabet blev inddraget på tilsvarende måde som hos Det

Økonomiske Råd. Angående økonomibetragtninger var Irene Wiborg enig med Mikael Trier i, at økonomi også kan anvendes til at behandle kritiske værdier.

Jette Baagø svarede, at der ikke er urørt skov i alle naturskove. Spørgsmålet om 'store græssere', fx kohold i skovene, er spændende.

Peder Agger takkede for responsen, som Naturrådet vil tage op til nøje overvejelse.

Sanni Manninen fremlagde udkast til spørgeskema, der skal anvendes i forbindelse med evaluering af rapporterne. Spørgeskemaerne vil blive sendt ud til repræsentantskabet sammen med rapporterne, og der vil være en tilbagemeldingsfrist til den 15. juni. Man kan vælge at svare med navneangivelse eller anonymt. Udover evaluering af produktet (rapporterne) vil Naturrådet også evaluere processen, dvs. få respons fra forfattere og andre som har været involveret i arbejdet.

John Holten-Andersen sagde, at rapporterne og Naturrådets anbefalinger forhåbentlig vil blive brugt i forbindelse med Wilhjelm-udvalgets arbejde og i forbindelse med udarbejdelse af den nationale strategi for bæredygtighed. Derudover vil Naturrådet afholde faglige arrangementer, samt bidrage til andre, fx Øko-Træf i august måned.

ad. 4. Kommende initiativer fra Naturrådet.

Ole Hamann orienterede om temaet bioinvasion og genetisk modificerede organismer (GMO). Invasive arter er en trussel mod den globale biodiversitet, bl.a. fordi det er en snigende og langsigtet biologisk forurening der foregår. Samtidig kan problemet være irreversibel. Inddragelse af GMO i temaet skyldes bl.a., at Naturrådet mener, at de naturmæssige konsekvenser, dvs. potentielle effekter for naturen, ved anvendelse af GMO mangler i debatten. Invasive arter kan have betydning på flere niveauer: gen-, arts- og økosystemniveau. I Konventionen om biologisk mangfoldighed er der indbygget krav om vurdering af GMO's effekt på naturen.

Peder Agger gjorde opmærksom på, at et nyt arbejdsprogram endnu ikke er færdigt, men at temaet om adgang næppe vil blive taget op, da der allerede er andre som har taget initiativ på dette område. Når et nyt arbejdsprogram er blevet udarbejdet vil der blive indkaldt til repræsentantskabsmøde.

ad. 5 . Forslag fra repræsentantskabet.

Jane Strate Buck foreslog, at Naturrådet tog emnet om urbanisering op, herunder vejbygning, motorveje og motorvejsudfletninger, og dets betydning for naturen i Danmark. I relation hertil aspekter af at byerne bliver større, og at der kommer et vakuum mellem centrum og kantområder, fx med efterladte bygninger og uudnyttede arealer. Angående adgang var det Jane Strate Bucks opfattelse at dette emne skal diskuteres i et socialt lys, og at der er visse dele lodsejere gerne accepterer, mens de er imod andet. Analyser af hvordan arealerne bruges og hvad belastningen kan være skal indgå.

Søren Ring Ibsen foreslog, at Naturrådet tog på tur til Holland for at se bl.a. fri dynamik i skove.

Palle Jørum fandt, at Naturrådet kunne bruge repræsentantskabet mere aktivt. Den nuværende indflydelse er begrænset, og det er ikke helt tilfredsstillende bare at udveksle synspunkter på repræsentantskabsmøderne. En mulighed var at bruge hjemmesiden.

Tommy Dybbro tilsluttede sig Palle Jørum's holdning til en mere aktiv udnyttelse af repræsentantskabet. Dette kunne fx ske ved, at repræsentantskabet aktivt fulgte op på anbefalingerne og brugte rapporterne aktivt.

Astrid Ravnsbæk fandt det ærgerligt, at repræsentantskabet ikke blev brugt mere. Repræsentantskabet kunne fx deltage i en brainstorm, hvor Naturrådet kunne få input i opstartsfasen.

John Holten-Andersen fandt det rigtigt at bruge repræsentantskabet mere. I processen med udarbejdelsen af vismandsrapporten er det ikke lykkedes i tilstrækkelig grad p.g.a. tidspresset, men idéen vil blive fastholdt i forbindelse med kommende rapporter.

Thomas Tange Rasmussen gjorde opmærksom på forskellen mellem at inddrage repræsentantskabet i en idéfase, hvor repræsentantskabet kan bidrage med problemstillinger i flere sammenhænge, og inddragelse i slutfasen.

ad 6. Evt.

Irene Wiborg spurgte om rådets fremtidige sammensætning, idet Jette Baagøe udtræder af Rådet i løbet af sommeren.

Peder Agger svarede, at Rådets medlemmer normalt bliver udpeget for 3 år ad gangen, men ved den første udpegning er det af hensyn til en jævn udskiftning besluttet at lade Jette Baagøe være udpeget for 2 år, Ole Hamann og Jørgen Primdahl for 3 år og Peder Agger for 4 år. Naturrådet skal indstille medlemmer til Miljøministeren. Et nyt medlem til afløsning af Jette Baagøe er endnu ikke udpeget.

Peder Agger afsluttede mødet og takkede for repræsentantskabets aktive deltagelse i mødet.